

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Klerikalni „tabor“ v Ljubljani.

Z ozirom na klerikalno hujskanje, s katerim se pripravlja »tabor« v Ljubljani in »romanje« na Sveto Goro, piše goriška »Soča«:

»Torej prihodnji mesec hoče imeti dr. Šušteršič v Ljubljani velik tabor, na katerem bo grmel za splošno in jednako volilno pravico, katere pa on nikakor ne bo videti v isti veljavi, kakor mi in vsakdo, kdor hoče ljudstvu res dobro, marveč on jo hoče izkoristiti le tako, da bi ljudstvo poslalo v deželni zbor še nekaj več iz farovžev komandiranih »katoliških« mož, s katerimi bi gospodoval kakor turški paša po deželni hiši dr. Šušteršič. To je njegov cilj, in to pot naj bi mu pripravila splošna volilna pravica. Kmete vabi v Ljubljano, kjer naj nastopijo seveda s pestjo, iz Ljubljane pa gredo k nam na Sv. Goro, kjer priredijo tabor na grobu kardinala Missije.

Ta brezvestnež govori po eni strani, da se mora kmetski denar porabiti le za prave namene kmeta, po drugi pa ga vabi na dolgo, nepotrebno pot v Ljubljano in od tam še na Sv. Goro. Stroški za vsakega posameznika bodo veliki — ali kaj mar to njemu, saj gre tu za njegovo čast in slavo! V to pa sme slovenski kmet že kaj žrtvovati, da pride lažje v nebesa! — — —

Ta brezvestni hujskač, ki se je učil brezvestnega hujskanja in farbanja ljudstva pri jezuitih, namerava torej priti tudi sem na Goriško. Mi že danes protestujemo proti tej nakani, da bi zapeljivci ljudstva s Kranjskega hodili v našo deželo dražiti, delat prepir in razprtije ter vznemirjati naše ljudstvo v deželi, katero je vsled hujskarij domačih klerikalcev že tako razdvojeno in trpi. Protestujemo proti tej nakani kranjskih klerikalcev ter pozivljamo poklicane činitelje, da preprečijo namere dr. Šušteršiča, katere se nikakor ne skladajo z zakoni. Oglašamo se pravočasno, ker nam je pri srcu blagor ljudstva, kajti ako se dovoli Šušteršiču tabor na

grobu kardinala Missije, odkoder bi došlo besno sovraštvo med ljudstvo, potem ne vemo, kaj se zgodi. Utegne pa se zgoditi, da vzraste vspešno s tem pojavom protipojav, in utegnili bi priti do tega, da bi nastal na Sv. Gori »tabor«, katerega bi klerikalci živo čutili do svojih zadnjih dnij. »Caveant consules!«

V Ljubljani, 9. septembra.

Pogajanja brez konca in kraja.

Avstrijski ministri so bili zopet dva dni v Budimpešti, a opravili niso dosti, kajti pogajanja se bodo nadaljevala zopet na Dunaju. Glede carinskega tarifa se vladi ne moreta zjediniti. Vse kaže, da nagodbena pogajanja do jeseni ne bodo dovršena ter da se bo moral lotiti državni zbor najprej proračuna. Ogrji zahtevajo pravcati oderuški carinski tarif, in Körber jim ga je moral že do malega dovoliti. K visokemu tarifu Nemčije se pridruži sedaj še tarif z Ogrsko. Nagodba se ni sklepala še nikdar s tolikimi težavami, a gotovo je, da predloge vlade državni zbor brez hudih bojov ne sprejme, ker je za Avstrijo preneugodna.

Francoska armada in klerikalizem.

Podpolkovnik Saint-Remy, ki se je uprl svojemu polkovniku ter ni hotel poslati vojakov na pomoč oblastvi, ki je zapiralo samostanske šole, je bil pred vojnim sodiščem zločina oproščen ter le radi oteževanja obojen na en dan zapore. Vojno sodišče je torej pritrdilo upornemu podpolkovniku ter ga oprostilo, obsodilo pa vojnega ministra in z njim vse ministristvo. Saint Remy je priznal, da se zaveda posledic svojega nediscipliniranega postopanja, a dejal, da mu je najvišji poveljnik Bog, ne pa zakon. Podpolkovnik se je torej uprl disciplini in višjemu ukazu radi Boga, radi svojega verskega in političnega prepričanja ter je bil oproščen. Daleč je pritril klerikalizem francosko armado. Generali smejo ubogati, le kadar se strinja ukaz z njihovo vero in z njihovim poli-

tičnim prepričanjem, ne pa brezpogojno in vselej, kadar zahteva zakon. S tem je dokazano, da je francoska armada do konca demoralizovana ter da je prava nevarnost za red v državi. Vojaštvo se bo smelo poslej izgovarjati na svoja subjektivna čustva in na svoja privatna načela. Socialisti v armadi se bodo mogli brez kazni upreti, ako bodo komandirani proti razgrajajočim delavcem, in klerikalni vojniki so bodo smeli puntati, ako jih pošlje vlada proti puntarskim klerikalcem! Discipline ni v francoski armadi več. Armada brez discipline pa je le breme in napeta puška, ki more ustreliti, kogar hoče!

Najnovejše politične vesti.

Zoper sklenitev nagodbe grozi madjarska neodvisna stranka prirediti obstrukcijo, kakršne še Ogrska ni videla, ako se ne bo pri sklepanju ravnalo po načrtu Banffy Badeni. Upoštevati se mora pri tem tudi konstitucionalni princip ter je nagodba le veljavna, ako se v vseh točkah sporazumeta oba parlamenta. — Nemško-češki spravniki konferenci, ki jo namerava sklicati Körber v najkrajšem času, predloži isti pozitivne načrte. Nemci stoje vendar na stališču, da se tozadevna pogajanja ne morejo uspešno prej pričeiti, dokler ni sklenjena avstro-ogrsko nagodba. — Zaradi zagrebških nemirov se sklicujejo v raznih krajih Srbije veliki shodi, ki obsojajo izgrede z ostrimi resolucijami. Tak shod se je vršil 7. t. m. tudi v glavnem mestu pod predsedstvom predsednika državnega sveta Simića. Vendar se povsod ljudstvo opozarja k zmernosti. — Francoski vojni minister André je govoril pri odkritju vojaškega spomenika v Agenu tudi o sedanjih političnih razlikah, češ, da so politična nesporazumjenja v enem in istem narodu dokaz za narodovo življensko energijo. — Sultanova darila. Po admiralu Palumbu je poslal sultan italijanskemu kralju večjo množino — tobaka ter mu obljubil še starega orožja. — Proslava bitke na Šipki. Ru-

skega carja bo pri tej bolgarski slavnosti zastopal veliki knez Nikolaj Nikolajevič. Pride pa tudi vojni minister Kuropatkin z mnogimi višjimi častniki. — Vstaja na Haiti. Nemška vojna ladja »Panthère«, ki brani mednarodne trgovinske koristi, je prebodla in potopila barko vstašev. — »Südmarka« je imela zadnja dva dneva svoj občni zbor v Bolcanu. Tudi par ljubljanskih »neodrešencev« se je zborovanja udeležilo. — Burski generali pripravljajo manifest na evropske in ameriške narode. Danes so odpotovali v Amsterdam, petek dospejo v Bruselj. — Ruska carica v d o v a dospé v jeseni v spremstvu grškega in danskega kralja v Pariz.

Rimski klerikalizem

in še to in ono.

XXXII.

Med nauki, ki jih je Liguori s posebno vnamo zastopal, je bil tudi nauk o papeževi nezmotljivosti in o češčenju Matere božje. Skoro sto let je po Liguorijevi smrti poteklo, predno sta zadobila ta dva nauka v katoliški cerkvi dogmatično veljavo. Zgodilo se je to na vatikanskem koncilu in naravno je, da Liguori, ko se je cerkev postavila na njegovo stališče, bil pomaknjen med najimenitnejše cerkvene učitelje.

Steril je to papež Pij IX. in papež Leon XIII. je to v polnem obsegu potrdil. Poln ogorčenja radi dotičnega breveja papeža Pija IX. je »odpadnik« Dollinger pisal l. 1870: »Kaj je sedaj od 18. julija 1870 v rimski cerkvi in kaj je pričakovati za bližnjo prihodnost, razvidite iz tega, da se je zgodilo najmonstroznejše, kar se je moglo zgoditi v bogoslovni vedi: Alfonz Liguori je bil proglašen za cerkvenega učenjaka (doctor ecclesiae), postavljen poleg Avgustina, Ambrozija itd. tisti mož, čegar kriva morala, čegar napačni kult Matere božje, čegar uporaba bajk in falsifikacij je iz njegovih spisov napravila skladišče zmot in lažij. V celi cerkveni zgodovini mi ni znana tako strašna in škodljiva zmot. In vse molči in v vseh semeniščih se zastruplja duhovniški naraščaj z Liguorijevimi spisi...«

Različni protesti niso nič zalegli. Vzlic vsemu odsvetovanju je obveljalo

LISTEK.

Po Gorenji Italiji.

Spomini s pota.

3. Turin.

(Dalje.)

Ogrski oddelek razstave je neprimerno večji in bogatejši kot avstrijski. Na razpolago ima obširno, dolgo in široko dvorano, v kateri so razstavljene stvari prav okusno aranžirane. Tu je več plastičnih del, kipov in reliefov iz mramorja, brona in terakote, statuet madjarskih čikošev, pastirjev, ciganov, plesalk, Košuta in raznih državnikov in poetov, več oljnatih in akvarelnih slik, risarij, mozaikov, preprog, tapet, ženskih ročnih del, knjižnih platnic, moderno posodje iz porcelana in stekla, srebra in zlata, objekti iz usnja, umetno obrtna dela iz železa, zrcala, svetilke, stvari v emajlu, nekaj elegantnih popolnih sobic s hišno opravo in končno velikanski model spomenika pokojne cesarice-kraljice Elizabete za Budimpešto.

Tako je Ogrska tudi v Turinu premagala Avstrijo ter se tudi ondi predstavila inozemstvu kot samostojna država.

Velikonemški oddelek je za italijanskim največji, med vsemi pa naj-

boljši in najlepši. Združena velikonemška umetno-obrtna društva so priredila to razstavo, za katero so dale razne nemške države skupaj okoli 100.000 mark podpore. Ker so tudi razni bogati zasebniki in velike tvrdke prispevale z izdatnimi doneski, je ta oddelek vsestransko najpopolnejši. 38 soban in sob imajo Nemci na razpolago, zato pa so mogli ustvariti tudi v Turinu razstavo, ki imponira. Tu je cela vrsta najapartnejših interieurjev, ki so sicer vseskozi moderni, a vendarle nikjer pretirani ali celo smešni. Nič preobloženega ali nepraktičnega, vse preprosto, fino po tvarini in veleokusno v izvršitvi. Tu so spalnice zakoncev, jedilnice, saloni, delavnice, pisarnice, kopalne sobe itd. V vseh je popolna oprava, pohištvo in vse kar rabi človek za udobno življenje ponoči in podnevi.

Sobe so prirejene za dve osebi in za cele družine. Tudi podstrešne sobice za študenta se ne manjka.

Arhitekta Berlepsch-Valendas in Behreus sta se izkazala resnična mojstra v praktični izrabi in opremljenju vsakega kotička.

Dalje so tu prekrasna zlatarska in draguljarska dela, stvari iz kovanega železa (ograje, vrata, držaji, opornice, opaži i. dr.), potem kovinasto posodje, vaze, me-

denice, umivalnice, čaše z okraski cvetlic, rib in raznih drugih živali, reliefi, nagrobne plošče in vodnjaki, keramična dela, steklo v različnih barvah in oblikah, tkanine, vezene in čipke, raznovrstne stvari iz usnja, tapete, linoleum, ure, statuete iz brona, mramorja in ila, kipci iz slonovine, iz vrbičja pleteno pohištvo, slike, risarije (cela kolekcija originalov in listov »Simplicissimus« in »Jugend«) litografije, plakati itd. Zastopane so države: Pruska, Bavarska, Saksonska, Hesenska, Badenska, Alzacija Lotarinška, Hamburg, Bremen in Vitemberška.

Italija ima seveda največji in najlepši prostor, ki pa je nabit in natlačen z razstavnimi predmeti, kakor kak bazar. Tudi tu je najti vse tiste predmete, ki jih imajo nemški in drugi oddelki, samo v večji množini in raznovrstnosti. Seveda so tudi tu zopet različne sobice s pohištvom, ki pa se odlikuje s svojo nepraktično luksurioznostjo in pretirano modernostjo. Tu se tudi pridno prodaja, in nekatere stvari imajo že po 20—50 naročnikov.

Da pa gledalcem in kupovalcem ni dolgčas, so razstavili tudi izvrsten veliki fonograf, iz katerega se čuje skoraj neprestano prepevanje imenitnega opernega tenorista. Velike arije iz raznih italijan-

skih oper prepeva fonograf tako čisto in jasno, kakor bi stal pevec za debelim zastorjem. Ker so razstavljene tudi klavirji, sede tudi vsak hip kdo ter zaigra. Tako je italijanski oddelek najživahnejši in najveselejši.

Italijanski slikarji in kiparji pa imajo svoje posebne prostore. V 19 dvoranah in v ogromnem salonu je razstavilo okoli 400 umetnikov 1039 slik in kipov. Razstava dela vtisk velikanskega umetniškega muzeja. Slike visé po stenah, kipi pa so razvrščeni v salonu zase ob stenah in v skupinah po sredi.

Večina slik kaže italijanske pokrajine, planine in planjave, jezera z okolico, vasi in mesta, morje, dalje portrete in žanre. Tudi svetopisemski sujeti niso redki, zgodovinskih slik pa je le malo.

Italijanska moderna umetnost je ostala jasna in čista. Secesija nima pristašev. Tu ni najti površnih skic in kolorističnih ugank; vse je izvršeno, dodelano in razumljivo. Zato pa simpatično tudi lajku. Vse je svetlo, sveže in razločno; mraka in teme italijanski umetniki ne ljubijo. Italijani so mojstri v točnem, realističnem risanju, v porabi efektne luči, zlasti pa v karakteristiki obrazov.

(Dalje prih.)

načelo, da se je v vseh slučajih življenja ravnati po moralnih navodilih Liguorijevih. Papež Leon XIII. je v pismu z dne 28. avgusta 1879. izjavil, da je Liguorijeva moralna zanesljiva norma za vse spovednike in dandanes se vzgaja vsa duhovščina po tej moraliki. V to svrhu so bile prirejene tudi učne knjige, ki se strogo držijo Liguorija; pri nas se rabi skoro izključno knjiga jezuita Avgustina Lehmkuhla »Theologia moralis«, ki se tesno drži Liguorijevih naukov, kar je pač do kaza dovolj, da ima pri nas Liguorijanska moralna v obče veljavo, o čemer se sicer lahko vsakdo prepriča vsak dan.

Liguorijeva moralna noče biti stroga, pa tudi ne tako popolnoma popustna, kakor je bila jezuitska moralna do 18. stoletja. V bistvu je pa tudi Liguori skoz in skoz probabilist. Liguori najvaja v svoji moraliki različne, popolnoma nasprotujoče si nazore za to, če je kaj greh ali če ni greh, potem pa prepušča grešniku, da se odloči za ta ali oni nazor. Kako se s tem ugonoblja pravost, zlasti še tudi, ker na mesto vesti stopajo individualne avtoritete, tega pač ni treba pojasnjevati.

Še nevarnejši kakor ta probabilizem pa je Liguorijev nauk o namenu pri raznih dejanjih. Če je kako dejanje greh ali ni greh, tega ne odločijo sredstva, ki se porabljajo za dosego dotičnega namena, ampak to je po Liguorijevi moraliki odvisno samo od namena samega, ki se ga ima pri dotičnem dejanju. Z drugimi besedami povedano, znači to: **namen posvečuje sredstva**. Ako se pri kakem grešnem dejanju le ne misli ravno na dotični greh, nego na kako drugo postransko okolščino, pa se ni storilo nič grešnega. Za pravost katerega dejanja ni merodajno vidno dejanje samo, nego namen. To je lep nauk — kaj?

Na ta način se lahko najhujše hudo delstvo spremeni v malenkosten greh. S tem se ljudje kar uče, kako naj krše božje zapovedi, ne da bi bil to greh. Tako n. pr. uči Liguori, da sme duhovnik jemati denar za sveta opravila, ne da bi zagrešil simonijo, ako ne smatra prejetega denarja za istovredno svetim pravilom. »quia stipendium non recipitur ut pretium rei sacrae«, nego le kot pristojbino za svojo osebo, ki jo sprejme v korist svojemu bližnjemu. Seveda smatra lahko vsak dotični denar za tako pristojbino, porabiti je itak ni treba v korist bližnjemu. S tem je dovoljeno vsako prodajanje zakramentov, s tem so simoniji odprta vrata na stežaj.

Liguori uči tudi mentalno reser vacijo in dvoumnost, kateri nauk v bistvu ni drugega nego navodilo, kako se more slepariti in lagati, neda bi se storil s tem greh. To je najgrozovitejši strup za kristijansko moralno in narod, ki se navzame nauka o mentalni rezervaciji in o dvoumnosti, je pravno pokvarjen. V tej grozni moraliki tiči v veliki meri vzrok, da stoji katoliški narodi na nižji pravni stopnji kakor nekatiški narodi.

20letnica kamniškega pevskega društva „Lire“.

Stvarnik je narode oblagodarih z raznimi lastnostmi. Slovenski narod v svoji pohlevnosti se je zadovoljil z nežno, golobličjo naravo in te odmev je slovenska pesem. Varovalci, gojitelji slovenske pesmi pa so pred vsem slovenska pevska društva, med katerimi slovi tudi kamniška »Lire«. Zadnje nedeljo je obhajala ista »Lire« svojo 20letnico — »lepo starost!« — Gradim z naslednjim popisom skromen spomenik slavemu društvu »Lire« v »Slov. Narodu«, obenem bodi meni dovoljeno dati duška svojim čutom, ki sem si jih nabral ob svojem prvem posetu Kamnika.

Preden govorim o krasnem obletniškem slavlju kamniške »Lire«, naj se malo pomudim pri predmetu slavlja — pri slovenski pesmi. Meni je vselej stvar — prvo, potem šele — osebe!

Slovenska pesem, ti si čarodejka! Kadar sem vesel, te rad poslušam, če pa me žalost tare, si mi zopet nekako zdravilo in tešilo, da tužnost pozabim. Slovenska pesem, ti si edino, kar imam mi Slovenci čisto pristnega, svojega! Slovenska pesem! Pred časom sem čital v »Zbranih spisih« nemškega pisatelja dr. Scheicherja, ko se je isti peljal iz Radeč na Dolenjsko, da si mu s svojimi mol-toni vtisnila mnenje, kakor bi slovenski narod pel s teboj žalostinko, nekako nagrobno — kakor bi slovenski narod izražal v svoji pesmi neko slutnjo, da ga kmalu ne bo! Bogme, da se je nemški bogoslovec motil, slovenska pesem nas bo zdramila, nikdar pa ne vspala! Slovenska pesem! Kadar je še dremala naša književnost, si že odmevala po slovenskih dolinah in planinah. Kadar še ni bilo naših slavčkov: Vodnika, Prešerna, Gregorčiča, Aškerc in drugih, so se že naši očetje in matere razveseljevali s slovensko pesmijo. Sicer je ta pesem

vselej donela tužno, turobno, bolešno, kakor je vobče bila usoda našega naroda, a ta pesem je bila vedno odmev slovenskega srca, slovenskega čustva, ki je edino Slovence bogastvo. Ko so nam vse vzeli, nam je ostala le še slovenska pesem. Narod plemenitega idealizma, narod vročih sanj, kakor smo mi, si ni vzel s seboj iz zgodovine drugega, kakor svojo pesem. Neki slovanski list je imenoval slovensko pesem kraljico — toda kraljico mučenico! Koliko res ravno za nas! Da, slovenska pesem je mučenica, ravno tako, kakor je naš dragi narod mučenik, a mučenik poklada rad svoje življenje v žrtev, kadar se iz njega razcvita obetajosa prihodnost.

Kamniška »Lire« je tudi posvetila svoje moči gojenju slovenske pesmi in nje pomenu. Kaj čuda, da smo se tukaj v Ljubljani tudi precej dolgo pripravljali, da se bomo udeležili 20letnice najstarejšega pevskega društva. V soboto zvečer je sicer Jupiter Pluvius neusmiljeno bičal ljubljanska tla, a to nam je le dajalo nado, da bo prihodnji dan vendar prizanesljiv, da nam drugi dan pokaže svoje vedro, krasno lice. In niso bili zaman naši upi. Z »zlatom prepasana Zora« se nam sicer ni smehljala nasproti, ker je nam ljubljanska megla hotela pokazati svojo vsiljivo prijaznost, a inace se je dalo prerokovati, da bodo naši čili »Slavci« in »Ljubljanca« mogli v Kamniku pokazati svojo izpričano gibčnost v kretanju postave in glasa — ob solnčnem svitu.

Vlak se je zapoznel, v nedeljo je že navadno tako, prišli smo torej nekoliko kasneje v Kamnik kakor kaže Bonačev »vozni red«. Prvi, kdor nas je pozdravil, je bila kamniška mestna godba, ki smo jo že od daleč začuli. Vlak se ustavi in nas obkroži trumica zalih, mladih, dražestnih kamniških devojk — same rožice in rožice so imele tudi v rokah — moj Bog — za nas! Kako mi je srce utripalo radosti, ko mi je nežna rokica pripela cvetlični šopek na prsa! Godba je odigrala in na to je stopil predsednik društva »Lire« ter v imenu istega kratko, a z jedrnato ginjenim glasom pozdravil došle ljubljance. Njemu sta odzdravila oba predsednika ljubljanskih pevskih društev in nato smo z razvitimi zastavami korakali v mesto.

Prijazno, idilično mesto Kamnik se je okrasilo za ta dan s praznično opremo, trobojnice so veselo vihrale raz hiš, veselje je odsevalo iz vseh obrazov. Prišedše pred mestno hišo je pozdravil ljubljanski društvi kamniški župan g. Močnik imenom mesta, povdarjaje, da si mesto šteje v čast, imeti v svojem okrilju tako navdušene Slovence, kakor sta ljubljanski pevski društvi »Ljubljana« in »Slavec«. Ko sta se s primernimi besedami odzvala načelnika »Ljubljane« in »Slavca«, je pristopila s trobojnico v roki zala županova hči, gđ. Močnikova, ter s krepkim, samozavestnim glaskom takole nagovorila domače društvo »Lire«:

»Slavno društvo »Lire«! Krasno, redko slavljte slaviš danes, dvajsetletnico obstanka svojega. Dvajset let že z ubrano pesmijo slovensko blažijo srca, razveseljuješ duše naše, v njih vzbujáš čustva domoljubna ter slavo mile pesmi naše nosiš križem sveta. Pozná ubrano petje Tvoje celo tužni Korotan, kojega sinove si opetovano bodrila, da ne klonijo glave pred tujcev silnim pritiskom. Naj ob tej veličastni priliki na vihrajočo zastavo Tvojo v imenu rodoljubkinj kamniških pripnem pester trak v zahvalo za Tvoje dosedanje delovanje in v izpodbujajočo bodočnost. Naj strune Tvoje, »Lire« slovenska, vsikdar ubrano zvené. Iz navdušenosti polnega srca Ti kličem: »Slava Ti, živela, živela!«

(Konec prih.)

Izpred porotnega sodišča v Novem mestu.

(Konec.)

Priča Anton Kovačič 40 let star, žandarmerijske postaje vodja, pripoveduje, kaj mu je znani cigan Simon Held pred smrtjo pripovedoval. Ta ga je na straži na dan usmrčenja med 4. in 5. uro zjutraj poklical k sebi. Praviti mu je začel, da ima, preden gre na vislice, še nekaj povedati, da pa on mora to c. k. r. sodniji naznani. Franc Frančič je pravi morilec svoje žene. On mi je pravil, da jo je umoril zato, ker mu je bila nezvesta. Ustrelil jo je v glavo od zad.

Dr. Tavčar: »Gospod c. k. orožnik, ali veste, da si je Simon Held enkrat za nekaj časa tudi pred smrtjo po spovedi na tak lažnivi način življenje za nekaj časa rešil? Dalje, vam je li znano, da je cigan Simon Held pred svojo smrtjo in to minuto prej, spravljen z Bogom, rekel: »Jaz sem nedolžen?«

Gospod orožnik odgovori: »Znano mi je.«

Franco Brajdič, cigan, 51 let star, pripoveduje, kako se je Frančič vedel v jedi za časa, ko sta bila skupaj zaprta. Pripovedoval mu je Frančič, da je prišel ponoči omenjenega dne k svoji ženi. Hotel je iti k njej spat; ona pa tega ni pustila, marveč ga sunila od sebe. Frančič se je

vsedel zraven nje in čakal, da je zaspala. Potem pa jo je ustrelil.

Priča Marija Janc, 45 let stara, pripoveduje na dolgo in široko, kako je prinesla umrlo mati Frančiča k njej brati neko pismo, da pa niti ona ne njen mož ni imel časa pisma prebrati. Brala je ta pisma njena hči Ana. Ta je brala med drugim tudi tole: Meni se v Ameriki dobro godi, če sem prav svojo ženo usmrtil, saj mi nihče ne more nič, mene naj sodijo sodniki na sodni dan.

Ana Janc, 20 let stara, že opetovano radi tatvine kaznovana, na jako slabem glasu po spričalu županstva Smihel-Stopiče, ki je slika kot ponočnjakinjo, pripoveduje isto kakor njena mati, in trdi, da je tudi njen oče slišal vse, kar je stalo v pismu.

Pride na vrsto oče Janez Janc, klobučar v Kandiji. Ta pripoveduje, da je res prišla mati Frana Frančiča do njega, da pa on ni imel časa brati pisma iz Amerike, da jih je brala njegova hči. On ni bil zraven, le sinček, 8 let stari, mu je pravil, da je bilo v pismu, da je Frančič svojo ženo ustrelil in da se je mati tako prestrašila, da ni vedela, kje da je.

Pokličeta se zaprisežena izvedenca gg. profesorja Franke in Vesel. G. profesor Franke vprašan, če je pismo, koje se je našlo na skrinji sobe rajne Ane Frančič, pisala ranjka, izpove tako-le: »V rokah imel sem mnogo pisem Ane Frančič. V začetku se nisem za stvar toliko zanimal, ker nisem vedel, zakaj se gre. Šele pozneje, ko zvem, da se gre za posebno resno stvar, preiskoval sem to stvar z vso resnostjo. Pismo, v kojem Ana Frančič jemlje slovo od svojega moža, je pristno, in je vsaki dvom izključen, da bi tega ne bila sama pisala. In to zakaj? Profesor Vesel je bil od začetka nasprotnega mnenja, a naposled se je meni udal in to iz sledečih razlogov. Začetki pisem so vsi enaki. Prosim, pozdravim, in sicer začena vedno z besedo jaz. Piše okroglo z velikimi presledki, in sicer tako pravilno, da bi moral na Kranjskem učenjak biti, da bi se njene pisave naučil v treh letih. Dopisnica, njemu predložena, pa ravno dokazuje, da jo je tudi ona pisala. Ta i, u, e, pravilno ponarediti ni nihče zmožen. Še enkrat, najdeno pismo je od njene roke in ne od nikogar drugega.

Profesor Vesel potrdi isto, kot profesor Franke, a pristavi še, da se pisava ne da niti z levo roko, niti z nogo ponarediti, ampak je vedno le izjava možgan. Frančič je pisala različno, a poteze črk, presledki so v lepi in slabi pisavi vedno enaki.

Zaslišajo se izvedenci zdravniki in izvedenci puškari. Puškari pravijo: Najdeni projekti niso bili izstreljeni iz pištole, koja je bila najdena na tleh pri postelji rajne Ane Frančič.

Izvedenci zdravniki iz Gradca in Dunaja pa trdijo, da ni mogoče, da bi se bila sama usmrtila, in to iz sledečih razlogov: Ni navada, da bi se kdo na ta način ustrelil. Ustrelil se ženska navadno v sence ali v srce, nikdar pa ne vrh glave. Projektil bi moral iti skozi glavo vse drugače, kot je dokazalo raztelesenje. Padla bi bila ranjka na posteljo vse drugače, kot jo je sodna komisija našla.

Dr. Tavčar: Ali je mogoče, da tisti, ki ustrelil, ne bo krvav? Mogoče je, a pištola bi morala ali ostati v roki, ali za zglatjem ali prizglavljati na tleh.

Drja. gg. Vavpotič in Defrancheški konstatirata nadalje, da na najdeni pištoli ni bilo nikakega sledu o krvi.

Razprava se je končala z obsodbo obtoženega Frančiča. Po veleznimivih govorih državnega pravdnika in zagovornika so porotniki z 9 proti 3 glasom potrdili vprašanje, če je Frančič v noči od 14. na 15. novembra 1899 ustrelil svojo ženo, na kar je sodišče obtoženca obsodilo na smrt na vešalih.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 9. septembra.

— **Osebnosti vesti.** Notar v Senožečah g. dr. Moric Karnitschnig je premeščen v Kočevje. — Višji nadzornik državnih železnic v Beljaku g. Avgust vitez Ruff je imenovan ravnateljevim namestnikom in je dobil naslov vladnega svetnika.

— **Zloraba prižnice.** Kakor pridečo nedeljo, tako je tudi predvečerašnjim in večerj gmelom z vseh prižnic proti »Slovenskemu Narodu« v najrazličnejših variacijah. Govorilo se je o vseh mogočih in nemogočih rečeh, navadno tako surovo, hujskajoče in podlo, kakor znajo naši prečastiti božji namestniki. V Ljubljani se je posebno odlikoval šentjakovski Nadrah. Vzlic temu so pa ljudje spoznali, da niti škof niti kak duhovnik nima pravice prepovedovati, kar država dovoljuje. Škof se je skril za svojo imuniteto, ki jo vživa kot član gospodske zbornice, a namen njegovemu nastopu je popolnoma

jasen: Z verskim terorizmom hoče dobiti »Slovenec« novih naročnikov. Od tod to ropotanje in rjojenje. Agitacija za kak list se dela najbolje zadnje mesece v letu in zato je škof doslej odlašal s svojim pastirskim pismom. Čim več naročnikov dobi »Slovenec«, toliko več bo denarja za razne klerikalne namene — tako kalkulira škof, in zato ves ta boj. Pri tem pa škof ne upošteva, da so »Narodovi« naročniki možje, ki znajo samostojno misliti in se ne dajo komandirati kakor mežnarji. Mi smo trdno prepričani, da nam škofovo pastirsko pismo ne bo čisto nič škodovalo, in tudi mnogo duhovnikov je tega mnenja. Razni duhovniki odkrito priznavajo, da so škofova pastirska pisma samo reklama za »Narod« in zato obsojajo ta pisma. Najbolje je pa to pokazal duhovnik, ki je po prečitaniu pastirskega lista rekel zbranim vernikom: »Vem, da mene ne boste ubogali, saj še škofa ne, in zato vam pastirskega lista ne bom razlagal — Amen.«

— **Organizovanje klerikalcev.** Povodom shoda klerikalnih nepolitičnih društev so bile v »Katoliškem domu« in »pri Frincu« različne veselice. Če povemo, da je bila nebi jako majhna dvorana »Katoliškega doma« za to slavnost še vedno prevelika, smo povedali dovolj. Veselice »pri Frincu« se je udeležilo tudi več liberalcev. Seveda le iz radovednosti, da bi slišali »govorance«. In slišali so marsikaj. Neki dijak je pripovedoval, kako so klerikalni visokošolci v Gradcu in na Dunaju zaničevani. Najimenitnejši je bil govor, ki ga je imel črevljarski mojster I. Jerina. Originalni mož je govoril tako le: »Jest sem edini šuštar z Iblane — ne vem, če je še kdor druh tukej — vender se pa morem nekaj peševat v imen vseh iblanskih šuštarjev. Dozdej smo mi mojstri imeli za strit in komendirat z učenci, v novem cajtu pa čejo naši kseli in druh z nami komendirat. Ja, majn liber, to pa ne gre! Jest mislim, da smo mi zato tle, da jih žiher v cirku pošilama in komendirama, dokler bojo kseli ratali. Ja, majn liber, dost žalosten za Iblano, de se nobeden ne kimra zanjo. Naj se tist naš nasprotnik rajš za druge rči bekimraja, za iblanske, nas mojstre pa naj pstija na mir.« Naš poročevalec ni dočkal konca tega znamenitega govora, nego zbežal, misleč si: »Majn liber Jerina, pošilaj svoje učence kolikor hočeš v cerkev, samo »morit« nikar več ljudi s takimi govori.«

— **Značilen pojav.** Iz Žalca se nam piše: »Südsteirische Presse« z dne 6. septembra t. l. piše: Iz Celja si je pustila »Nova Preša« in Tagespošta brzojaviti, da se ustanovi v Žalcu gospodarsko politično društvo za spodnještajerske Slovence, katerega osnovalni shod se vrši 14. t. m. v Žalcu, in katero bode zavzelo stališče proti abstinečni politiki slovenskih štajerskih poslancev. Dalje pa piše: Značilno pa je, da nobeden ljudskih listov »spodnještajerskih Slovencev«, »Slov. Gospodar«, in »Domovina« ne prineseta nobene biležba o temu društvu. Tudi nam se zdi jako značilno, da hočejo naši spodnji štajerski listi »Gospodar«, »Südsteirische Presse« in »Domovina«, ne da bi navedli vzroke, zamašiti silo usta ljudstvu, da ne more govoriti po svojih listih. Zakaj pa ne prinašajo ti listi dopisov o že imenovanem društvu? Zato ker je društvo zasnovano iz med ljudstva in so dotični članki iz med ljudstva in za ljudstvo, zato pa ti ljudski listi nečejo prinašati dopisov o tem društvu —! Mi pa smo mnenja, da bi ravno naši listi bili poklicani tolmačiti glas ljudstva a ta glas ni glas posameznikov, kateri si morda domišljujejo biti poklicani imeti dedno pravico do vodstva našega ljudstva, nego ta glas je glas vseh. Pojdite med ljudstvo in slišali bodeše, kaj da ono govori. Sicer pa se vrši napovedani shod dne 14. t. m., katerega spored še posebej objavimo, če tudi naši spodnje štajerski listi nočejo prinesiti dotičnih vabil in nadaljujejo politiko abstinenca. Ljudstvo hoče govoriti in bode govorilo, a ne kot brat protu bratu, nego v obrambo skupnega sovražnika.

— **Glas proti šarlatanstvu.** Piše se nam iz zdravniških krogov: Sobotni uradni list je prinesel svojim čitateljem med anoncami veliko ameriško reklamo nekega obskurnega mazača, ki priporoča svoj življenski eliksir, ki

ozdravlja prav vse bolezni od prehlajenja pa do raka; vrh tega pa še celo prilogo »znamenitega« nemškega »Naturheil-künstler«-ja, ki odstranjuje tekom par minut 25 m dolge trakulje brez vsacih bolečin. — Tako anonciranje je postavno prepovedano in je uradni list sprejel omenjeno anonco gotovo le iz neprevidnosti. To se lahko vsakemu listu pripeti. — Zabeleži pa naj se to dejstvo, ker označuje naše razmere. Na jedni strani se ustanavljajo razni higijenični inštituti, uradno kreirajo obsežne varnostne priprave proti infekcijskim boleznim, skratka skuša se dvigniti in zboljšati sanitarne razmere, na drugi strani se pa štiti in priporoča razne »padarje« in šarlatane in tako diskredituje zdravniški stan, katerega ugled že itak ni posebno velik pri širši masi. Kaj pomagajo razni sklepi in poljudna predavanja zdravniških zbornic, če vlada sama odpira v svojem listu predala raznim špekulantom, ki si računajo na negotovost in nezaupljivost ljudstva nasproti zdravniškemu stanu, polnijo svoje žepe, in tako sama onemogočuje vsak korak naprej v tem oziru!

— **Začetek šolskega leta na ljudskih šolah.** Na ljubljanskih ljudskih šolah se vrši vpisovanje učencev in učenk dne 13, 14. in 15. t. m. Dne 16. t. m. ob 8. uri je šolska maša in nato se takoj začne redni pouk. Izven Ljubljane stanujoči učenci in učenke se ne sprejemajo več v mestne šole, ker so prenapolnjene. Za otroške vrtce se vrši vpisovanje 15. t. m. dopoldne in popoldne.

— **Učiteljske premembe.** Vsled lastne prošnje sta premeščena Fran Punčuh, šolski voditelj v Senožečah v enaki lastnosti v Vrhpolje pri Vipavi; učiteljica Ivana Prešern iz Planine v Vrhpolje pri Vipavi. Do namestitve nadučiteljske službe v Senožečah je poverjeno začasno šolsko vodstvo tamošnje šole tamošnjemu učitelju Franu Mercinu.

— **Občinski odbor mokronoški** je v seji dne 7. t. m. odhajajočega nadučitelja g. Jerneja Ravnikarja imenoval soglasno častnim občanom.

— **Toča.** V soboto je toča pobila od Laverce do Grosuplja in do Iške vasi. Provročila je prav znatno škodo. Sadje je pobito in je popadlo z drevja, zelje in pesa sta silno potolčena, takisto koruza. Posebno velika škoda je pa na ajdi in detelji, katero je toča kar v zemljo zabila.

— **Dobrodelna predstava v Stari Loki.** Včeraj so v Stari Loki uprizorili »Rokovnjače«. Predstava se je prav dobro obnesla. Igralo se je vsestranski pohvalno, posebno priznanje pa gre Mozolu. Tudi gmotni uspeh je bil dober.

— **Poštna vest.** Z 11. septembrom t. l. upelje se med Bledom in Bohinjsko Bistrico vsakdanja nova poštna vožnja. Obenem se nekoliko spremeni vožni red že obstoječih poštних voženj Lesce-Bohinjska-Bistrica in Bohinjska Bistrica-Srednja Vas v Bohinju.

— **Z nožem napaden urednik.** Iz Trsta se nam piše: Tukajšnji časopis »Il Sole« se bavi zadnji čas posebno s socialnimi demokrati oziroma z njihovimi voditelji. Ta list je priobčil že celo vrsto člankov, v katerih očita socialno demokratičnim voditeljem, da gojljufajo delavce, da jih izkoriščajo za svoje osebne namene in da krađejo denar, ki je namenjen za delavce. Obdolžitve so tako hude, da hujše ne morejo biti. »Il Sole« pravi, da so ti voditelji poverili denar, ki je bil meseca februarja nabran za rodovine onih, ki so padli v tistih bojih, da so poverili velik del onih 7100 gld., ki jih je nesla veselica na Montebellu, da so si od pivovarnarja Dreherja »izposodili« 1000 gld., za kar so obljubili delati za njegovo pivo, da sami sebi dajejo »posojila« iz blagajnice stranke, itd. itd. Obdolžitve, ki jih je priobčil »Il Sole«, je jako mnogo, a prizadeti ga še niso tožili. Pač pa se je zgodilo nekaj drugega. V soboto ponoči sta dva človeka napadla urednika lista »Il Sole« na hodniku njegovega stanovanja. Brez dvoma sta ga hotela umoriti. Urednik Gustav Cuttin se je branil in klical na pomoč. Na srečo je prihitel neki uslužbenec, ki je dvakrat z revolverjem ustrelil v zrak. Napadalec sta zbežala, a po strelu privabljen policija je jednega izmed njih ujela. Ta se zove

Dobrila in je znan agitator socialno demokratične stranke. Dobrila je izdal svojega sokrivca. »Il Sole« dolži naravnost voditelje socialnodemokratične stranke, da so Dobrilo in njegovega sokrivca najeli v namen, da umorita redakterja Cuttina.

— **Ponesrečena ladja.** Grški parnik »Agias Trias« se je v soboto ponoči blizu svetilnika v Trstu zaletel v laško ladjo »Fedro« in jo tako poškodoval, da se je potopila. Neki 9letni deček in neki mornar sta utonila.

— **Med cesarjevim bivanjem v Pulju** je bilo prijetih več nevarnih oseb. V via Castropolo je bil prijet neki delavec, ki je imel pri sebi anarhistične spise. V arzenalu samem so aretovali 6 delavcev. Nekateri Italijanissimi so bili aretovani, ko so kričali med klicanjem »hura« nesramne besede.

— **V Pulju** je bil aretovan neki urar Kolarič, ker je izdal skrivnosti iz arzenala neki tuji vladi.

— **Po zagrebških izgrelih.** Policija je v soboto ponoči aretovala sina dež. poslanca dr. Franka in metteur-en-pagesa »Hrv. Prava« Bovovića, ki sta na sumu, da sta glavna prouzočitelja izgrediv. Izdajanje »Srboobra na« je državno pravdnitvo definitivno prepovedalo. Glavni urednik tega lista je pobegnil v Opatijo, njegova sotrudnika, časnikarja Adamić in Gjorgjević, sta bila aretovana, a ostala le šest ur v zaporu, potem pa bila izpuščena. Policija je za sedaj prepovedala običajne tedenske semnje.

— **Nemiri v Karlovcu.** Piše se nam: Ko so se začeli nemiri v Zagrebu, kuhati je začelo po vsi deželi, a posebna vznemirjenost se je zapažala v Karlovcu, kjer se je čakalo le na ugoden trenotek za nemire. Najbolj so se bali vojaštva, ker ga je bilo zaradi vaj cela divizija tukaj in če tudi je odšla ena brigada (16. peš-polk, en lovski bataljon in eskadrona konjikov) v Zagreb, kjer je razglašeno obsedno stanje in nagla sodba, ostala je tukaj še cela brigada (79. in 96. peš polk in 3 eskadrona konjikov) — ali začelo se je. V petek, 5. t. m. okolu 7. zvečer sem poslušal na glavni promenadi vojaško godbo in na enkrat začnejo teči ljudje: delavci, dijaki, meščani, inteligenca, vojak, častniki in dame na Riječko cesto. Ko pridem tja, zapazim voz in na njem pravoslavnega duhovnika in nekega drugega gospoda (kakor sem pozneje zvedel, bil je to Djukić, trgovec iz Slunja) z razvito srbsko zastavo. Mestni kapetan Gršković in okrajni glavar Winkler ju odpeljeta v zapor, a zastavo vzame nekak podčastnik in jo poneso čez Zrinjski trg in začetek Rakovške ulice do Bergerjeve prodajalnice, kjer so jo zapalili pred velikim množtvom ljudi, ki se je potem razšlo. Okolu pol devetih se zbere množstvo delavcev, meščanov, dijakov in — žensk pred prodajalnico M. Vlatkovića, ki ima na tabli tudi cirilski napis. Tablo so razbili in pojoč so odšli k hišam Srbov: Milčevića in Slijepčevića, kjer so s kamenjem vsa okna pobili. Za tem so šli po Gunduličevi in Rakovski ulici k »Srbski hiši«, kjer so tudi vsa okna pobili. — Ko sta to videla dva častnika, potečeta proti vojašnici na Jelačićev trg, da pokličeta že pripravljeno vojaštvo. Demonstranti so šli po istej poti nazaj, ali v Florijanski ulici, kjer so razbijali okna gostilničarju Katiću, jih že zateče vojaštvo (2 stotniji), ki zapre vsa pota v mesto. Demonstrantje se zberejo kakih 30 korakov od vojakov pred Vlatkovićevo prodajalno, kjer so vpili: Abzug Srbi itd. Ker več ni bilo varno, hotel sem iti domov, ali me vojaki niso pustili, dokler nisem prosil za dovoljenje častnika, ki je zapovedal oddelku. V Rukovac in na Turanj (v okolici) je odšlo nekaj stotnij vojakov, ker so se tam poskrili srbski kmetje, oboroženi z revolverji in puškami, da bi prodrli v mesto, ko bi se kaj zgodilo. V Karlovcu je velika nevarnost, ker je vojakov čez polovica Srbov, ki pretijo, da bodo klali in ubijali tudi brez povelja — kar je verjetno — — — Ker se za gotovo pričakuje še nemirov, sporočim v »Slovenski Narod« natančno o njih, ker neodvisni hrvaški časopisi so vsi zaplenjeni, službeni list prikazuje stvar premalo objektivno in popolno, a nemški listi razum »Reichswehr«, kjer je zanesljiv dopisnik, poročajo tako, kakor so še pač navajeni, kadar se govori o Slovanih. M. P.

— **Pokopališče pri sv. Krištofu.** Piše se nam: Da je naše pokopališče silno zanemarjeno, je že stara resnica. Ali krono vse te nemarnosti tvori brez dvoma oni veliki kup raznih odpadkov, kakor starih vencev, posušenih rastlin, peska in dr., ki so vedno nahaja pri vhodu na novo pokopališče nasproti grobnice pisateljskega društva. Dovolj jemo si vprašati: Ali ni najti na celem velikanskem pokopališču kotička, kamor bi se odvažalo, oziroma odnašalo te odpadke in ali nima slavna pokopališka uprava toliko energije, da bi ljudem to zabranila?

— **Osobni promet na južnem kolodvoru** je bil v nedeljo in včeraj ogromen. Vsak dan so šli opoldne, popoldne in zvečer po trije vlaki z izletniki in z romarji na Gorenjsko. Tudi na južni železnici sami je bil velik osebni promet. Ljudje so se morali voziti v navadnih vagonih, ker je primanjkovalo osebnih voz.

— **Preprečena nesreča na dolenski železnici.** Na železniškem prelazu na Dolenjski cesti bi se bila včeraj zvečer skoraj pripetila velika nesreča. Čuvaj je bil zaspal in tako ni nihče zaprl zapornic pri cesti. V momentu, ko je vozil osebni vlak na dolenski kolodvor, privozil je tudi proti prelazu električni voz, v katerega bi bil vlak zadet, da ni to preprečil peštni oficial g. Svetek, kateri je s kričanjem opozoril strojevodjo in voznika električnega voza na nevarnost, da sta vlak in voz ustavila.

— **Cigarete je kradel.** V nedeljo popoldne zasačili so v Kalanovi gostilni na Poljanski cesti petnajstletnega Franceta Bozeto iz Sela šte. 7, ko si je polnil pri omari žepe s cigaretami in pobiral tudi drobiž iz skledice. Fant je ušel iz sobe in tekel proti Kodelijevem. Mesarjev sin Ivan Zajc je tata na kolesu zasledoval in ga tudi dohitel, toda prijeti ga ni mogel, ker je lučal kamenje v njega. Med tem je pritekel za Bozetom tudi policijski stražnik Franc Kurent. Bozeto jo vdrl čez most proti Vodmatu. Stražnik mu je bil neprestano za petami in ga je tako upeljal, da je od utrujenosti padel in se stražniku udal. Bozeto je neki že večkrat kradel pri Kalanu cigarete in denar.

— **Sam zgasil se je pri deželnem sodišču včeraj** tat Jožef Breznik, ki je bil pred dnevi ušel jetniškemu pazniku, ko ga je gnal iz sodne dvorane nazaj v zapor čez dvorišče.

— **Kolo odpeljal** je neki Matija Lovko dne 3. t. m. izposojevalcu koles Jožefu Pleškotu na Glincah. Ker ga še dosedaj ni bilo nazaj, se domneva, da je kolo zapravil. Kolo je vredno 160 K.

— **Psa povozil** je včeraj dopoldne na Dunajski cesti električni voz. Pes je bil last Amalije Mertlnove, žene kopališnega sluga v hotelu »pri Slonu«.

— **Lah okradel Laha.** Zidar Angelo Crispo, stanujoč v Ravnikarjevih ulicah, je ukradel svojemu rojaku Giuseppe Batelo, s katerim sta skupaj stanovala, iz hlače, katere so visele v sobi, 38 K in je pobegnil domov na Laško.

— **Okradena kuharica.** Frančiški Zalokarjevi, kuharici na Rimski cesti št. 19, je brezposelna služkinja M. P. ukradla srebrno uro in zlato brožo.

— **Pri kopanju okraden.** Dne 6. t. m. je bila gimnazijcu Ludoviku Zalarju med časom, ko se je na Kodelijevem kopal v Ljubljani in pustil obleko ob bregu, ukradena nikelnasta ura z verižico. Sumljiv je tatvine neki delavec, ki se je v bližini kopal.

— **Nogo zlomil** si je 6. t. m. zjutraj kovaški pomočnik pri Toeniesu Aleš Bezljaj stanujoč v Vevčah šte. 45. Padel je doma na stopnicah in si zlomil levo nogo. Prepeljali so ga v deželno bolnico.

— **Pretep.** V noči od 4. na 5. t. m. so se v Iški vasi stekli fantje. Posestnikov sin Jože Cimpermann udaril je posestnikovega sina Mihaela Ruperta s krampom po glavi in ga nevarno ranil. Ranjenca so pripeljali v bolnico.

— **Tatvina »pri Figovcu«.** Danes ponoči splazil se je skoz okno na dvorišču neznan tat v gostilniško sobo »pri Figovcu«, odprl pri omari s silo predalo in ukradel 30—40 kron denarja, nato je šel še v kuhinjo in tamkaj vse ponesnažil.

— **Na roge nabodla.** Dne 4. t. m. je v Mošeh pri Smledniku na paši krava nabodla na roge 4letno Marijo Čebaškova in jej pretrgala zgornje ustnice. Deklica se nahaja sedaj v bolnici.

— **V bolnico** so pripeljali včeraj delavca Urha Kovačiča iz Stare Fužine. Zadel ga je mrtvoud v levo stran života.

— **Mesarja izginila.** Mesarja Alojz in Jakob Selak, katera sta imela svojo mesnico na Sv. Jakoba trgu v hiši št. 8, sta jo potegnili iz Ljubljane. Meso iz mesnice sta prodala, stanovanje izpraznila in pobegnili z dolgovi. Mesarica M. P., katera ju je zalagala s teleti, ima škode okoli 254 kron.

— **Konj udaril** je v nedeljo popoldne v Globočnikovem hlevu v Kolodvorskih ulicah šte. 7. s kopitom šestletno deklico Pavlo Jermanovo v levo stran glave in jo hudo ranil.

— **Izgubljene reči.** Posestnikova hči P. B. iz Spodnje Šiške je izgubila na poti od frančiškanske cerkve, po Prešernovih ulicah, Dunajski cesti in po Koližejskih ulicah do cirkusa zlato žensko uro z verižico.

— **Najnovejše vesti.** Spomenik leta 1866. padlim vojakom dunajskega domačega polka so odkrili v nedeljo v Rozberiču pri Kraljevem gradu.

— **Matažić-Keglević** namerava izdati svoje doživljaje kot ljubimec princezinje Koburške ter žrtva iste v ječi popisane v obliki romana v posebni knjigi. — **Dva tovorna vlaka** sta trčila skupaj blizu postaje Šlan na državni železnici. Zavirač in strojevodja sta ubita. — **20 oseb** je ubila strela pretečeno soboto ob priliki strašne nevihte, ki je razsajala pretečeno soboto po Saksonskem. — **7. umetniško-historijski kongres** se vrši v Inomestu do 12. t. m. — **5 dnevno kvaranteno** je odredil turški zdravstveni svet za dovoz iz Odeše. — **Odklonjeno pomiloščenje.** Mnogo ruskih dijakov, ki so bili zaradi izgrediv v mesecu februarju obsojeni, je car pomilostil, toda dijaki so pomiloščenje odklonili. — **Veliki knez ruski Boris**, ki potuje po Ameriki, je zakrivil v neki kavarni v Čikagu baje tako pohujšljivo dejanje, da je več ženskih društev prosilo predsednika Roosevelta, naj ga ne sprejme. Ker se predsednik ni mogel odreči mednarodni vljudnosti, je predsednikova žena za čas obiska zapustila hišo.

Telefonska in brzojavna poročila.

Shod v Žireh.

Iz Žirov 9. septembra. Poročamo Vam iz liberalne trdnjave, da se je včerajšnji shod za narodno-napredno stranko čez vso mero sijajno in zmagonosno izvršil. Prišlo je nad 600 udeležencev, prišla sta tudi kaplana Lavrič in Hribar s pijano tolpo, katera je štela ravno 21 glav. Predsedoval je shodu vrli župan Kopač, ki je bil brez upora izvoljen. Vlado je zastopal okrajni glavar pl. Detela. Govoril je dobro uro dr. Tavčar pred vsem o nespametni obstrukciji v deželnem zboru. Njegove besede so padle, kakor bičevi udarci po grbah Hribarju in Lavriču. Ta dva sta se kar jeze penila ter se obnašala skrajno surovo. Pričetkoma sta menila, da bodeta s svojimi pijančki shod razgnala, pa sta zadela ob kamen. Lahko rečemo, da dva mašnika katoliške cerkve še nista bila kmalu javno tako obsuvana in osuvana, kakor Hribar in Lavrič. Padlo je tudi nekaj udarcev in jednega bil je tudi Lavrič deležen. Na to je postal takoj mir in dr. Tavčarja so celo pijani klerikalci pazljivo poslušali. Govor bil je sprejet z burno pohvalo. Končno je bila sprejeta brez ugovora ostra resolucija proti obstrukciji, napredni stranki in poslancu Božiču pa topla zaupnica.

Trst 9. septembra. Na občnem zboru laškega političnega društva za Istro v Piranu je rekel Benatti, da se vlada gotovo potruditi, dobiti laške glasove za nagodbo. Lahi so pripravljene glasovati za vlado, če izpolni ta njihove zahteve, drugače pa bodo nadaljevali politiko svobodnih rok.

Dunaj 9. septembra. Ministrski predsednik Körber je bil včeraj sprejet v posebni avdijenci pri cesarju in je poročal o stanju nagodbe. Jutri bo

sprejet ogrski ministrski predsednik Széll v isti zadevi. Čuje se, da so med dunajsko in med ogrsko vlado nastale glede nagodbe nove, jako resne difference, in sicer zaradi carin na industrijalne izdelke.

Dunaj 9. septembra. Mattachich-Keglevich izda v Lipskem svoje memoare.

Zagreb 9. septembra. Podpredsednik trgovske zbornice Kontaz in odvetniški kandidat Hofer sta bila aretirana, ker sta na sumu, da sta bila v odboru, ki je priredil demonstracije.

Zagreb 9. septembra. Vse polno ranjencev je bilo iz javne bolnice prepeljanih v sodne zapore, dasi so zdravniki proti temu protestirali.

Zagreb 9. septembra. Srbi so v raznih krajih uprizorili protidemonstracije zoper zagrebske izgrede. V saboru bodo srbski poslanci zahtevali zadoščenja. V Zemunu je bil aretiran eden voditelj radikalne stranke v Srbiji, poslanec Nikolić, urednik beligradskih „Mali Novina“ David pa je bil iztiran.

Budimpešta 9. septembra. Poroča se, da hoče vlada pomnožiti mornarico. Stroški bi znašali sto milijonov kron. Zgraditi se hoče tri nove velike vojne ladje in več križark. Potrjena ta vest še ni.

London 9. septembra. Pogajanja burskih delegatov Bothe, Dewetta in Delareya s Chamberlainom so se razbila. Buri so odpotovali v Amsterdam in izdajo proklamacijo, v kateri bo objavljeno, da je Angleška snedla svojo besedo, in v kateri bodo apelirali na vso Evropo, naj pomaga Burom v boju za njih narodni obstanek.

Borzna poročila.

Žitne cene v Budimpešti

dne 9. septembra 1902.

Termin.

		za 50 kg	K	668
Pšenica	za oktober	50	688	
Rž	„ maj 1903	50	596	
Koruz	„ oktober	50	540	
Oves	„ september	50	538	
	„ maj 1903	50	545	
	„ oktober	50	545	

Efektiv.

5 vinarjev ceneje.

Svilene bluže po 2'35 gld.

in višje — 4 m — kakor tudi „Henneberg-svila“ v črni, beli in pisani barvi od 60 kr. do 1465 gld. za meter. Vsakomur franco in s plačano carino dostavljeno na dom. Vzorci se dopošljejo takoj. V Švicu dvojna poštnina.

G. Henneberg Seiden-Fabrikant Zürich. (ausl. k. u. k. Hofl.)

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 806'2 m. Srednji sračni tlak 736'0 mm.

Sept.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah
6.	9. zvečer	735'2	16'4	sl. zahod	nevihta	
7.	7. jutraj	737'4	14'2	brezvetr.	megla	129 mm.
	2. popol.	737'6	23'3	sl. jvzhod	jasno	
8.	9. zvečer	723'6	18'2	sl. svzhod	jasno	
9.	7. jutraj	740'0	16'2	sl. vzhod	jasno	
	2. popol.	739'3	20'8	sl. jvzhod	sk. oblak.	0'0 mm.
10.	9. zvečer	740'1	15'4	sl. jzahod	jasno	
11.	7. jutraj	739'8	10'9	sl. jug	megla	
	2. popol.	737'4	21'5	sl. jug	jasno	0'0 mm.

Srednja temperatura sobote, nedelje in ponedeljka: 19'5°, 18'6° in 17'5°, normale: 16'2°, 16'0° in 15'9°.

Resna ženitna ponudba.

Mladenič z dežele, veleposestnikov sin, izveden v vseh gospodarskih in obrtnijskih strokah, neomadeževanega življenja, do 10.000 gld. dedščine, želi se oženiti kot zet na kako posestvo ali trgovino bodisi v mestu ali na deželi. Le resne ponudbe, če mogoče s fotografijo, naj se pošiljajo na upravništvo „Slov. Naroda“ pod: „Srečna bodočnost št. 51“ do 25. septembra t. l. (2167—1)

Za diskretnost se prosi in jamči.

V stanovanje in na hrano

se sprejmeta dva dijaka, oziroma tudi dečka iz nižjih šol iz boljše rodbine. Kje, pove upravništvo „Slov. Nar.“. (2107—3)

Spretni potovaleci

se iščejo za prodajo nekega izdelka, ki se lahko razpečava. Velik zaslužek. Ponudbe pod „F. D. H. 745“ na Rudolfa Mosse, Frankobrod na Meni. (2080—2)

Meblovana

mesečna soba

s posebnim vhodom se takoj odda na Mestnem trgu št. 8, III. nadstr.

Trgovski pomočnik

izvežban v manufakturni stroki, želi službe.

Ponudbe prosijo se na Andreja Mikolič, Ljubljana, Kolodvorske ulice št. 13. (2151—2)

Vodovode

za mesta, vasi, pristave, zavode, poslastice, toplice, bolnice i. t. d. napravlja

Ant. Kunz

Morav. Granice

c. kr. dvorni zalagatelj.

Ta trdka je ustanovila, kakor se more izpričati s pohvalnimi spričevili, vodovode v 42 mestih, 494 občinah, na več sto velikoposestvih in obrtnih zavodih, ter je največji in najstarejši slovanski zavod v državi za pridobivanje vode. (1088)

Prospekti zastoj. b (19)

Zopetna otvoritev gostilne.

S tem vljudno naznanjam, da je

gostilna Auer-jevih dedičev

na Dunajski cesti št. 52

zopet otvorjena

in da bodem točila pristna dolenska vina in rebulo, dalje vedno sveže Aurovo pivo. Postrezala bodem tudi vsak čas z mrzlimi in gorkimi jedili.

Cene primerne. Postrežba točna in poštna.

Pri gostilni je tudi vrt.

Za obilni obisk se vljudno priporoča z vsem spoštovanjem

(2168—1) Jvana Podobnik.

Kot instruktoria

želi mesta gojenka 3. letnika učiteljšča. (2109—3)

Kdo? pove upravništvo „Slov. Nar.“.

Novo mesto!

1 ali 2 dijaka

sprejmeta se v boljši rodbini na stanovanje in hrano.

Naslov se izve v upravništvu „Slov. Naroda“. (2097—3)

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1902. leta.

Odhod iz Ljubljane j. k. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno; čez Selthal v Ansee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Lince, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 7. uri 5 m jutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifling v Lince, Budejovice, Plzen, Marijine vane, Heh, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipako; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, v Pontabel, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno; čez Selthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezernu, Inomost, Bregenc, Curih, Geneve, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Lince, Budejovice, Plzen, Marijine vane, Heh, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipako, na Dunaj čez Amstetten. Ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 41 m popoldne v Podnart-Kropo. Ob 10. uri po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubljana-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda). — Proga v Novomestem in v Kočevju. Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m jutraj v Novomestem, Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 08 m zvečer v Novomestem, Kočevje. — Prihod v Ljubljano j. k. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m jutraj osonni vlak z Dunaja čez Amstetten in Monakovo, (Monakovo-Ljubljana direktni vozovi I. in II. razreda), Inomost, Franzensfeste, Solnograda, Lince, Steyra, Ansee, Ljubna, Celovca, Beljaka. Ob 7. uri 12 m jutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, iz Lipska, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plazja, Budejovic, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Geneve, Curina, Bregence, Inomosta, Zella ob jezernu, Lend-Gastein, Ljubna, Celovca, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonni vlak z Dunaja, iz Ljubna, Selthal, Beljaka, Celovca, Monakova, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. Ob nedeljah in praznikih ob 8. uri 38 m zvečer iz Podnarta-Krope. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja, iz Lipskega, Prago, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plazja, Budejovic, Lince, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla, čez Selthal iz Inomosta. Proga iz Novega mesta in v Kočevju. Osonni vlaki: Ob 2. uri in 44 m jutraj, iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 38 m popoldne iz Straže Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 30 m zvečer, istotako. — Odhod iz Ljubljane j. k. kol. v Kasanitz. Mešani vlaki: Ob 1. uri 39 m jutraj, ob 2. uri 15 m popoldne, ob 3. uri 30 m in ob 10. uri 35 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — Prihod v Ljubljano j. k. kol. iz Kasanitz. Mešani vlaki: Ob 3. uri 49 m jutraj, ob 11. uri 6 m dopoldne, ob 3. uri 19 m in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — Srednjeevropski čas je krajnemu času v Ljubljani za 2 minute spredi. (1517)

Stanovanje

s 3 sobami in pritliklinami se odda s 1. novembrom. (2106—3)

Pouk na glasovirju

daje (2120—2)

Malija Slatner

Gospodne ulice št. 4, I. nadstropje na levo.

Mlad

trgovski pomočnik

slovenskega, nemškega in italijanskega jezika zmožen, želi službo premeniti. (2108—3)

Naslov pove upravništvo „Slov. Nar.“.

Išče se

za nižjerealca svetlo stanovanje z dobro hrano

pri poštini obitelji. — Ponudbe naj se pošljejo na upravništvo „Slov. Naroda“ najpozneje do 12. t. m. — Naznani naj se zahtevana mesečna plača. (2143—2)

Špage vsake vrste

domačega in tovarniškega izdelka, kakor tudi za vreče vezati, sirovega konca, ponuja samo za preprodajalce ali večje odjemalce

Ivan Kordik

trgovina galanterije in drobnine na debelo in drobno (1457—12)

Ljubljana, Prešernove ulice št. 10—14.

Vničujte

m u h e

najnevarnejše prenašalke bolezenskih in kužnih tvarin. (415-169)

Najboljše sredstvo je ameriški

Tanglefoot

ki se dobi v vsaki boljši prodajalnici po 5 kr. pola.

Dobre cenene ure

s 3letnim pisanim jamstvom

razpošilja zasebnikom

prva tovarna za ure v Mostu

HANNS KONRAD

eksportna hiša ur in zlatnine

Most (Brux) št. 64 Češko.

Dobra nikelnasta remontoarka . . . gld. 3'75

Prava srebrna remontoarka . . . 5'90

Prava srebrna verižica . . . 1'20

Nikelnasti budilec . . . 1'95

Moja trdka je odlikovana s c. kr. orlom, ima zlate in srebrne medalje razstav ter tisoč in tisoč priznanih pisem. (2758—76)

Illustrirani katalog svetovni in poštni prejeti.

Iščem

v mestu ali v bližnji okolici kolnico, oziroma škedenj za shranjenje štelaž in lokalnega pohištva za takoj do 1. jan. 1903.

Ponudbe na Bernatovića v Ljubljani. (2156—2)

Ne skisanim filistrom ampak

prijateljem humorja

priporočamo

„Navihance“

spisal

Rado Murnik.

Velika 8.

Str. 229.

Vsebina:

Indijanci. — Iz Dragovega dnevnika. — Prisiljeno zelje. — Matura. — Nirvana. — Ata Zužamaža. — Čačkočkar pa Krizkraz. — Peklenški napredek. — Zavozlan roman. (1832-17)

Cena 2 K 50 h, po pošti 2 K 70 h.

Založništvo L. Schwentner

v Ljubljani, Dvorski trg 3.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice št. 9

priporočala svojo za prihodnjo sezono popolnoma na novo sortirano zalogo

oblek za gospode in dečke, površnikov in havelokov

posebno praktične

(2165—1)

obleke za šolarje

v vsaki velikosti po najnižjih cenah.

Trpežno blago.

Dunajski kroj.